

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет агротехнологій та природокористування

Кафедра туризму

До захисту
Допускається
Завідувач кафедри

Олександр КОВАЛЕНКО

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

На тему: «Туристично-рекреаційний потенціал Охтирського району та
перспективи його використання»

Виконав:

(підпис)

Букачов В.М.
(прізвище, ініціали)

Група:

ТУР 2101-1

(Науковий) керівник:

(підпис)

Онопрієнко В.П.
(прізвище, ініціали)

Суми – 2025

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу студенту
Букачову Валерію Михайловичу

1. **Тема роботи:** «Туристично-рекреаційний потенціал Охтирського району та перспективи його використання».
2. **Термін здачі студентом закінченої роботи на кафедру:** 06.06.2025 р.
3. **Вихідні дані до роботи:** за результатами проходження виробничої практики на базі комунального закладу «Охтирський міський краєзнавчий музей», та дослідженні особливостей туристично-рекреаційного потенціалу Охтирського району, маємо різноманітну інформацію, за допомогою якої можна розробити практичні рекомендації, щодо перспективи використання цього потенціалу в туристичній діяльності. В процесі написання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи використовувались різноманітні джерела інформації, такі як: наукова література, періодичні видання, інтернет-ресурси, наукові дослідження, а також проводились інтерв'ю з місцевими експертами та споживачами туристичних послуг, для отримання необхідної інформації.
4. **Перелік завдань, які будуть виконуватися в роботі:** розглянути теоретико-методологічні основи туристично-рекреаційного потенціалу регіону; проаналізувати туристично-рекреаційного потенціалу Охтирського району; розробити та представити практичні рекомендації, щодо перспектив використання туристично-рекреаційного потенціалу Охтирського району.

Керівник дипломної роботи _____ професор Володимир ОНОПРІЄНКО

Завдання прийняв до виконання _____ студент Валерій БУКАЧОВ

Дата отримання завдання «07» жовтня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка
1	Визначення об'єкту, предмету дослідження, формулювання мети та задач кваліфікаційної роботи, складання плану	жовтень 2024	
2	Підбір та вивчення літературних джерел, законодавчої та нормативної бази	жовтень-листопад 2024	
3	Узагальнення теоретичного матеріалу з обраної теми дослідження та представлення чорнового варіанту першого розділу кваліфікаційної роботи	грудень 2024	
4	Оформлення теоретичної частини кваліфікаційної роботи, узагальнення аналітичної частини	січень-лютий 2025	
5	Завершення практичної частини кваліфікаційної роботи та подання попереднього варіанту третього розділу керівнику	березень 2025	
6	Доопрацювання теоретичного, аналітичного і практичного розділів кваліфікаційної роботи	квітень 2025	
7	Оформлення кваліфікаційної роботи, та її подання на попередній захист та рецензування	травень 2025	
8	Перевірка кваліфікаційної роботи на автентичність (подання роботи для перевірки на плагіат на кафедрі, до відділу якості освіти)	21-27 травня 2025	
9	Подання закінченої роботи та документів до неї до деканату	06 червня 2025	
10	Захист кваліфікаційної роботи	20 червня 2025	

Студент _____

Валерій БУКАЧОВ

Керівник роботи _____

Володимир ОНОПРИЄНКО

АНОТАЦІЯ

Букачов В. М. «Туристично-рекреаційний потенціал Охтирського району та перспективи його використання», ОПП «Туризм», спеціальність 242 «Туризм», Сумський національний аграрний університет, м. Суми, 2025 р. Ця робота присвячена аналізу туристичного-рекреаційного потенціалу Охтирського району та вивченню можливостей його ефективного використання в контексті розвитку регіонального туризму. У роботі охарактеризовано природні, історико-культурні, соціально-економічні ресурси району, які становлять основу для туристичної діяльності. Проведено оцінку стану туристичної інфраструктури, визначено основні проблеми та перспективи в галузі. Автором проаналізовано сучасний стан туристичних об'єктів, виявлено сильні та слабкі сторони туристичної привабливості регіону. Розроблено пропозиції щодо удосконалення туристичної інфраструктури, популяризації туристичних ресурсів та активізації рекреаційної діяльності в Охтирському районі.

Ключові слова: туризм, екотуризм, рекреаційні ресурси, історико-культурні об'єкти, природні ресурси.

ABSTRACT

Bukachov V.M. «Tourism and recreational potential of Okhtyrsky District. Prospects for its use», OPP «Tourism» specialty 242 « Tourism», Sumy National Agrarian University, Sumy, 2025. This work is devoted to the analysis of the tourism and the recreational potential of the Okhtyrsky district and the study of the possibilities of its effective use in the context of the development of regional tourism. The work characterizes the natural, historical, cultural, socio-economic resources of the district, which form the basis for tourism activities. An assessment of the state of the tourism infrastructure was carried out, the main problems and prospects in the industry were identified. The author analyzed the current state of tourist facilities, identified the strengths and weaknesses of the region`s tourist attractiveness. Proposals were developed to improve tourist infrastructure, popularize tourist resources and activate recreational activities in Okhtyrsky district.

Keywords: tourism, ecotourism, recreational resources, historical and cultural facilities, natural resources.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	10
1.1. Сутність і структура туристично-рекреаційного потенціалу	10
1.2. Класифікація ресурсів туристично-рекреаційної сфери	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ	17
2.1. Географічне положення та природні ресурси району	17
2.2. Історико-культурна спадщина як туристичний ресурс	27
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ	43
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	47
ДОДАТКИ	50

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах розвитку української економіки та інтеграції країни до світового туристичного простору особливого значення набуває раціональне використання туристично-рекреаційного потенціалу регіонів. Охтирський район, який вирізняється унікальними природними ресурсами, культурно-історичною спадщиною та сприятливими кліматичними умовами, має значний, але недостатньо реалізований потенціал для розвитку туризму та рекреації.

Поглиблене дослідження туристично-рекреаційних можливостей району дозволить виявити перспективні напрями їх використання, що сприятиме формуванню нових туристичних продуктів, створенню робочих місць, зростанню доходів місцевого населення та збереженню природного й культурного надбання. В умовах підвищеного інтересу до внутрішнього туризму, актуальність такої теми зростає ще більше, адже ефективне планування та популяризація регіонального туризму є важливими чинниками сталого розвитку території.

Отже, вибрана тема є актуальною, оскільки відповідає сучасним потребам регіонального розвитку, сприяє соціально-економічному зростанню і має практичну цінність для органів місцевого самоврядування, підприємців та громади Охтирського району.

Аналіз літературних джерел і результатів наукових досліджень показав, що дослідженням проблем організації, функціонування та розвитку різних видів туризму, а також його сутності та особливостей організації займалися ряд дослідників, серед яких: В. Васільєв, О. Гафурова, Т. Шпенік, В. Вишневський, Г. Гапоненко, А. Парфіненко, І. Шамара; В. Онопрієнко, О. Дудзяк, Н. Славіна, М. Король, Н. Кудла, С. Мазур, А. Прилуцький, Л. Оппельд, А. Гордіян, М. Пітюлич, І. Михайлюк, М. Рутинський, Ю. Зінько та інші.

Метою цієї роботи є дослідження і всебічний аналіз туристично-рекреаційного потенціалу Охтирського району, виявлення його ключових ресурсів та факторів, що впливають на розвиток туризму, а також обґрунтування перспективних напрямів ефективного використання цього потенціалу.

Для реалізації поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. Розглянути теоретико-методологічні основи туристично-рекреаційного потенціалу регіону;
2. Проаналізувати туристично-рекреаційного потенціалу Охтирського району;
3. Розробити та представити практичні рекомендації, щодо перспектив використання туристично-рекреаційного потенціалу Охтирського району

Об'єктом дослідження є туристично-рекреаційний потенціал Охтирського району.

Предмет дослідження – умови, чинники та механізми використання туристично-рекреаційного потенціалу Охтирського району Сумської області.

Методи дослідження У цьому дослідженні методологічна основа полягає у системному підході до вивчення проблем оцінки та використання туристично-рекреаційного потенціалу території, що включає в себе використання методів наукового дослідження літератури та інтернет-джерел, системного аналізу та порівнянь, соціологічних опитувань і експертних оцінок, що у свою чергу дозволяє комплексно дослідити перспективи туризму в Охтирському районі.

Теоретичне та практичне значення дослідження. Теоретичне значення полягає в узагальненні наукових підходів до вивчення туристично-рекреаційного потенціалу та його ролі в розвитку території. Дослідження доповнює наукову базу знань та у галузі географії туризму та регіонального планування. Практичне значення полягає у можливості використання отриманих результатів для розробки заходів щодо розвитку туризму в Охтирському районі. Запропоновані рекомендації можуть стати основою для підвищення туристичної привабливості регіону та

поліпшення місцевої інфраструктури.

Апробація результатів дослідження. Результати даних досліджень були висвітлені у Матеріалах Всеукраїнської наукової конференції студентів і аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента, яка проходила 18-22 листопада 2024 р. у м. Суми на базі Сумського НАУ (Додаток 1).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (35 найменувань), 1 додатку, 2 таблиці та 19 рисунків. Загальний обсяг дослідження становить 49 сторінок (без додатків).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

1.1. Сутність і структура туристично-рекреаційного потенціалу

Досліджуючи різні методичні підходи до трактування поняття «туристично рекреаційні ресурси», варто зазначити, що їх застосування значною мірою визначається функціональною специфікою. Саме особливості функціонального призначення ресурсів формують пріоритети туризму та рекреації на конкретних територіях, у межах районів або населених пунктів. Водночас, хоча на рівні функціонального навантаження можна відносно чітко відмежувати окремі напрямки рекреаційної діяльності – як от туризм, відпочинок, спорт, чи санаторно-курортне лікування – просторове розташування природних ресурсів зазвичай розглядається як цілісна система. У наслідок цього туристично-рекреаційна придатність територій не є одновекторною: більшість регіонів здатні одночасно забезпечувати умови як надання туристичних послуг, так і для функціонування курортної інфраструктури [4].

Однією з важливих складових економіки, яка сприяє стабілізації соціально-економічного розвитку як на державному рівні, так і на рівні окремих регіонів, виступає сфера туризму та рекреації. Розвиток і популяризація туристично-рекреаційного потенціалу територій є пріоритетним напрямом регіональної політики. При цьому ефективне управління, модернізація та раціональне розширення цього потенціалу стають ключовими завданнями органів місцевого самоврядування та виконавчої влади [9].

У сучасних дослідженнях особлива увага приділяється поняттю «туристично-рекреаційні ресурси». У науковій літературі паралельно використовуються терміни «туристичні ресурси», «рекреаційні ресурси», та туристично-рекреаційні ресурси», які часто вживаються як синоніми, хоча кожен має свої відмінності. Для чіткого розмежування цих понять слід звернутися до їх трактувань. Зокрема, за

визначенням деяких вчених, туристичні ресурси – це сукупність природних і антропогенних об'єктів, зокрема пам'яток історії та культури, елементів інфраструктури, які використовуються або можуть бути використані при формуванні туристичного продукту. Основними критеріями оцінки таких ресурсів виступають привабливість, доступність, рівень освоєності, пізнавальна цінність і потенціал до використання [9].

Варто зазначити, що туристичні ресурси мають історичну категорію і змінюються з часом відповідно до трансформацій суспільних потреб у сфері рекреації. Це сприяє виявленню нових елементів природного та соціально-антропогенного походження, що можуть бути залучені до туристично-рекреаційної діяльності. [9, 2].

Особливе значення для розвитку рекреації має природно-рекреаційний потенціал, який відображає здатність території забезпечити фізичне та духовне відновлення людини шляхом раціонального використання природних багатств.

Водночас ефективне функціонування цього потенціалу можливе лише за умови дотримання принципів сталого природокористування – зокрема, підтримки саморегуляції та відновлюваності екосистем. Недотримання цих умов може призвести до погіршення стану природного середовища та втрати його рекреаційних властивостей [15].

З метою запобігання екологічній деградації та збереження рекреаційного середовища в довгостроковій перспективі, важливо зазначити допустимі межі експлуатації ресурсів – які кількісні, так і якісні. Це дозволяє контролювати екологічні процеси, уникати негативних змін і прогнозувати потенційні ризики.

Серед внутрішніх чинників, що забезпечують стабільність функціонування природно-рекреаційного потенціалу, можна виокремити:

- 1) Механізми саморегуляції екосистем, що забезпечують очищення та баланс речовин у природному середовищі.

- 2) Стійкість екосистем, яка дозволяє використовувати ресурси тривалий час без втрати їхніх властивостей.
- 3) Багатофункціональність використання, що створює можливості для розвитку різноманітних видів рекреації.
- 4) Раціональне навантаження, що передбачає збалансованість між обсягами використання ресурсів і необхідністю їх збереження.
- 5) Цілісність системи, коли кожен етап рекреаційного використання пов'язаний із потенціалом компонентів природного середовища.

Зовнішні фактори включають нормативно-правову базу, яка регулює порядок використання рекреаційних ресурсів, а також організаційно-економічні й технологічні механізми їх збереження та ефективного використання [29].

У результаті саме поєднання природних, соціальних та управлінських чинників визначає загальну рекреаційну придатність території. Основною формування туристично-рекреаційного потенціалу виступають природно-територіальні комплекси з їх характерними властивостями: екзотичністю, унікальністю, масштабами та географічним розташуванням [21].

Таблиця 1.1

Взаємодія системи «суспільство-природне середовище»

Система управління	Рекреаційні потреби суспільства	Екологічний стан
Трудові ресурси	Відтворювальні	Культурно-історичні ресурси
Економічний потенціал	Соціально-культурні	Природний потенціал
Матеріально-технічна база	Економічні	Природно-рекреаційні ресурси

Джерело: сформовано автором.

Таким чином, формування ефективної системи рекреаційного природокористування є логічною відповіддю за зростаючий попит суспільства на відпочинок і оздоровлення, а також на потребу у збереженні ресурсної бази для наступних поколінь [27].

Основні функції потенціалу природних ресурсів поділяються на три ключові

групи: 1. Медико-біологічна; 2. Соціокультурна; 3. Економічна [9]

Медико-біологічна функція рекреації включає два основні напрями – санаторно-курортне лікування та оздоровлення. Обидва спрямовані на відновлення фізичного та психічного стану людини, зокрема – зменшення нервового напруження та підвищення працездатності через використання лікувальної фізкультури, фізіотерапевтичних процедур і оздоровчих заходів.

Економічна функція рекреації проявляється через підвищення продуктивності праці. Відпочинок сприяє зниженню рівня захворюваності, підтриманню високого життєвого тону та продовженню активної трудової діяльності, що у свою чергу, позитивно впливає на загальні показники економічної ефективності [11].

При оцінюванні природно-рекреаційного потенціалу слід враховувати, що в різні історичні періоди відпочинок і рекреація набували дедалі більшої соціальної значущості. Без раціонального розподілу часу на відновлення сил, людство не змогло б досягти сучасного рівня розвитку. Рекреаційна діяльність завжди була фактором підвищення продуктивності, що вказує на тісний взаємозв'язок між вартістю праці та її ефективністю. У цьому контексті особливу увагу слід приділяти розширенню часових меж, відведених для рекреації, а також функціональному наповненню різних видів діяльності рекреаційними елементами [16].

При цьому варто зазначити, що функції рекреації – медико-біологічна, соціокультурна та економічна – не існують окрема одна від одної, а тісно взаємопов'язані й взаємодоповнюють одна одну. Аналіз загальних тенденцій у сфері рекреації дає змогу прогнозувати їхнє майбутнє співвідношення та перспективи розвитку в контексті суспільних потреб [15].

1.2. Класифікація ресурсів туристично-рекреаційної сфери

У сучасних умовах туризм перетворився не лише на масове соціальне явище, а й на одну з найдинамічніших та прибуткових галузей світової економіки. Його

розвиток позитивно впливає на зростання рівня зайнятості, формування ринкових відносин, залучення населення до ознайомлення з природною, міжнародного партнерства та збереженню екологічного балансу. Усе більше держав, регіонів і міст прагнуть підвищити власну туристичну привабливість. Туризм виступає ефективним механізмом використання локальних ресурсів – природних, культурно-історичних, і традиційних – за умов порівняно невеликих капіталовкладень. Ця галузь може стати важливим джерелом надходжень до державного та місцевих бюджетів України. Крім того, туристична індустрія має стратегічне значення у створенні нових робочих місць, стимулюванні виробництва продукції й послуг, а також розвитку у підприємницьких ініціатив [22].

На думку дослідників, рекреаційні ресурси охоплюють об'єкти, явища та процеси як природного, так і антропогенного походження, що вже використовуються або потенційно можуть бути використані для розвитку рекреації та туризму. Вони слугують матеріальною й духовною базою для створення різноманітних типів і категорій туристично-рекреаційних систем [25].

Важливий внесок у розуміння поняття рекреаційних ресурсів зробили деякі вчені, які розглядали рекреаційні ресурси як геосистеми, природного, соціально-економічного й природно-технічного характеру та їх складові, які можуть бути залучені до розвитку рекреаційного господарства за умови наявності відповідної технічної та матеріальної бази [4].

Аналізуючи класифікацію ресурсів туристично-рекреаційної сфери, слід зазначити, що на основі узагальнення існуючих підходів можна виокремити кілька основних груп ресурсів і умов:

1. За походженням: природні, соціальні;
2. За характером використання: спеціалізовані (використовуються безпосередньо), загального призначення (використовуються опосередковано або мають супровідний вплив);

3. За функціональним призначенням: оздоровчі, лікувальні, пізнавальні, спортивні, утилітарні;
4. За масштабом: локальні, регіональні, національні, глобальні;
5. За унікальністю: типові, унікальні;
6. За тривалістю використання: сезонні, короткотермінові, довготривалі
7. За рівнем розвитку: освоєні, неосвоєні, маловивчені
8. За статусом: ресурси природно-заповідного фонду, курортно-санітарної та рекреаційної зон. Залежно від їх змістової природи, ресурси поділяються на три основні категорії: природні; природно-антропогенні; антропогенні [21].

Природні ресурси – це компоненти природного середовища та їх просторові поєднання, які сприяють здійсненню туристично-рекреаційної діяльності забезпечують базу для організації відпочинку, лікування, туризму й оздоровлення населення. До них також належать природні умови, які, хоч і є не основною матеріальною базою, створюють сприятливе середовище для рекреації.

Ці ресурси характеризуються стаціонарністю, неможливістю переміщення, нездатністю до накопичення, наявністю природоохоронних обмежень. Їх ефективне використання потребує інфраструктурного забезпечення, що залежить від сезонності та специфіки території [27].

Природно-антропогенні ресурси – об'єкти, які формуються на межі природного і штучного середовища й застосовуються у рекреаційній діяльності. Серед них – національні парки, ботанічні сади, заказники, дендропарки, зоопарки, а також штучно створені об'єкти: водосховища, канали, печери, аквапарки, тощо.

Антропогенні ресурси – результати людської діяльності, що мають туристичне рекреаційне значення. Вони, на відміну від природних, зазвичай мають коротший життєвий цикл і значною мірою залежать від соціально-політичного контексту [11,15].

До культурно-історичних ресурсів належать як матеріальні, так і нематеріальні цінності, що виникли в процесі історичного розвитку регіону. Це

пам'ятки архітектури, мистецтва, археології, історії, елементи духовної культури, етнографічні особливості. Вони формують унікальний культурний потенціал місцевостей та регіонів [23,18].

Основні типи культурно-історичних ресурсів: історичні пам'ятки; археологічні об'єкти; архітектурні комплекси; об'єкти мистецтва; біосоціальні об'єкти (пов'язані з життям видатних осіб); етнографічні елементи (традиції, звичаї, обряди, артефакти). Частина цих ресурсів представлена у вигляді об'єктів, що мають матеріальну форму, інша – зберігається лише в народній пам'яті, усній творчості чи історичних джерелах.

Окремо виділяють також інфраструктурні ресурси, до яких належать людський потенціал, екологічна ситуація, транспорт, соціальна інфраструктура та вигідне розташування території.

Однорідні туристично-рекреаційні ресурси охоплюють природні та соціальні об'єкти й явища, пов'язані з певними територіями – як українськими так і закордонними [21].

Таким чином, туристично-рекреаційні ресурси становлять основу для формування функціональної структури регіонального рекреаційного комплексу. Їхня класифікація базується на двох головних підходах: за походженням та за функціональним застосуванням у межах конкретних видів рекреаційної діяльності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ

2.1. Географічне положення та природні ресурси району

Охтирський район розташований у південно-західній частині Сумської області межуючи з Харківською та Полтавською областями. Це вигідне прикордонне розташування сприяє розвитку міжрегіональних зв'язків і створює умови для формування туристичних маршрутів між кількома областями. До складу Охтирського району входять: Охтирка, Тростянець, Велика Писарівка, Кириківка, Чупахівка, Боромля, Грунь, Комиші, Чернеччина,

Клімат району – помірно континентальний із теплим літом і помірно холодною зимою, що створює сприятливі умови для рекреаційної діяльності протягом більшої частини року. Основною водною артерією є Річка, що має важливе екологічне, господарське та рекреаційне значення [10].

Перша згадка про Ворсклу в літописах часів Київської Русі – від 1105 року. В більш давніх джерелах згадка про назву річки не трапляється. У наукових колах практично беззаперечно приймається походження назв від аланського (осетинського) «vors» - білий, і тюркського «кьол», кула» - вода, річка. Тобто «Біла вода», «Біла річка».

Її мальовничі береги використовуються для організації зеленого туризму, відпочину на природі та екологічний екскурсій.

Таким чином, географічне положення та природні ресурси Охтирщини формують потужний потенціал для розвитку, особливо природоохоронного, лікувально-оздоровчого та активного відпочинку. На території Охтирського району знаходяться чудові бази відпочинку [30].

База відпочинку «Славна»

База відпочинку «Славна» розміщується в мальовничому селі Чернечинна Сумської області, безпосередньо на березі річки Ворскли. Комплекс має простору,

оточену лісом, що створює чудові умови для велосипедних та кінних прогулянок на природі. На березі облаштований піщаний пляж зі зручними шезлонгами, де в літній період організуються пляжні вечірки. Для активного дозвілля на території бази є футбольний та волейбольний майданчики, а для дітей – спеціально облаштоване дитяче містечко. Проживання пропонується у затишних дерев'яних котеджах, виконаних у мисливському стилі. База функціонує протягом усього року, а смачне харчування забезпечує власний ресторан [1]. «Славна» є ідеальним місцем як для сімейного відпочинку, так і для проведення святкових заходів чи бенкетів (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Територія бази відпочинку «Славна»

Номерний фонд

Котедж №1 з лазнею (рис 2.2)

Невеликий будиночок з лазнею. Котедж складається з: спальні, вітальні, кухні та санвузла. Проживати можуть до чотирьох осіб. В котеджі надається:

- 1) Меблі: дерев'яне ліжко, тумбочки, гардероб, диван, обідній стіл.
- 2) Кухня: Холодильник, електрочайник, мікрохвильова піч, набір посуду.
- 3) Телевізор та кондиціонер.

4) Санвузол: душова кабіна, туалет, рукомийник. Гаряче водопостачання цілодобово

Вартість проживання залежить від сезону, та становить (номер/день) – від 800 грн.

Рис. 2.2. Котедж №1 з лазнею

Котедж № 2, 3, 4 з лазнею (рис. 2.3)

Двоповерховий дерев'яний будинок. На першому поверсі знаходиться: баня, кухня, та їдальня. На другому поверсі спальні та санвузол. В котеджі надається:

- 1) Меблі: дерев'яне ліжко, тумбочки, гардероб, диван, обідній стіл.
- 2) Кухня: холодильник, електрочайник, мікрохвильова піч, набір посуду.
- 3) Телевізор та кондиціонер.
- 4) Санвузол: душова кабіна, туалет, рукомийник, Гаряче водопостачання

цілодобово.

Вартість проживання в котеджі №2 становить (номер/день) – 1600 грн

Вартість проживання в котеджі №3 становить (номер/день) – 2200 грн.

Вартість проживання в котеджі №4 становить (номер/день) – 2800 грн

Рис. 2.3. Котедж № 2, 3, 4 з лазнею

Котедж люкс №1 та №2 (рис. 2.4)

Двоповерховий дерев'яний котедж з особистим спуском до пляжу. Проживати можуть до десяти осіб. Котедж складається з великої вітальні, кухні, спальні, та санвузлів. В котеджі надається:

- 1) Меблі: дерев'яне ліжко, тумбочки, гардероб, диван, обідній стіл.
- 2) Кухня: Холодильник електрочайник, мікрохвильова піч, набір посуду.
- 3) Телевізор та кондиціонер.
- 4) Санвузол: душова кабіна, туалет, рукомийник. Гаряче водопостачання цілодобово.

Вартість проживання залежить від сезону, та становить (номер/день) – від 5000 гривень

Рис. 2.4. Котедж люкс №1 та №2

Переваги бази відпочинку «Славна»

- 1) Комплекс розташовується на березі річки Ворскла.
- 2) Власна пляжна зона з шезлонгами.
- 3) Велика територія з лісом.
- 4) Проведення банкетів та конференцій.
- 5) Комплекс працює цілий рік.
- 6) Організація екскурсії у Свято-Троїцький монастир.
- 7) Організація прогулянок на човнах і катамаранах.

Послуги та зручності бази відпочинку «Славна»

- 1) WI-FI на території бази
- 2) Власна автостоянка.
- 3) Дитяче містечко.
- 4) Дерев'яні альтанки з мангалами.
- 5) Оренда човнів.
- 6) Оренда байдарок.
- 7) Риболовля.
- 8) Оренда велосипедів.
- 9) Настільні ігри.
- 10) Футбольне та волейбольне поле.
- 11) Банний комплекс.
- 12) Міні-зоопарк.
- 13) Ресторан національної кухні.
- 14) Банкетний зал.
- 15) Індивідуальне замовлення харчування.
- 16) Постільна білизна.
- 17) Цілодобове водопостачання.
- 18) Автономне опалення.

База відпочинку «Хуторок», с. Климентове

На березі річки Ворскли, у селі Климентово Сумської області, Охтирського району, розташована база відпочинку «Хуторок» (рис. 2.5). Її територія знаходиться в межах лісової зони, що характеризується значними різноманіттям хвойних дерев. Такий природний ландшафт сприяє формуванню сприятливого мікроклімату: влітку забезпечує захист від спеки, а взимку, створює атмосферу зимової казки [1].

Для розміщення відпочивальників пропонується два типи житла: Прості будинки без зручностей та комфортні фінські будиночки, розраховані на двох і більше осіб. Додатковим рекреаційним можливостями є риболовля, катання на човнах, купання та відпочинок на облаштованому березі річки [1].

Для організації святкових заходів на території функціонує бенкетна зала, обладнана всім необхідним. Крім того до послуг гостей – кафе-бар, де можна придбати напої та харчування [1].

Рис. 2.5. База відпочинку Хуторок, Климентове

Номерний фонд

Номер без зручностей (рис. 2.6). Тут можуть відпочивати від 2 до 4 осіб, духова і санвузол на території. Номер укомплектований наступним чином:

- 1) Односпальні ліжка.
- 2) Меблі: стіл, стільці.

Рис 2.6. Номер без зручностей

Будинок зі зручностями (рис. 2.7).

Категорія двох поверхових номерів для відпочинку 6 або 8 гостей. Навколо будинку територія обгороджена, є вихід до пляжу. У номері такі зручності:

- 1) Односпальні ліжка, розкладний диван. Меблі: стіл, стільці, шафа.
- 2) Холодильник.
- 3) Умивальник і туалет.
- 4) Душ на території.

Номер зі зручностями

Категорія номерів одно і двоповерхових для відпочинку 2 або 4 гостей. У номері є холодильник, душова і санвузол, двоповерховому номері є телевізор.

Вартість місця в номері стартує від 100 грн.

Рис. 2.7. Номер зі зручностями

Переваги бази відпочинку «Хуторок»

- 1) Лісова зона.
- 2) Власний пляж на березі річки Ворскла.
- 3) Доступні ціни на проживання.
- 4) Паркування.
- 5) Сауна.
- 6) Дитячий волейбольний майданчики.
- 7) Працює цілий рік.

Додаткові послуги бази відпочинку «Хуторок»

- 1) Харчування в кафе-барі або сусідніх кафе.
- 2) Прокат човнів та катамаранів.
- 3) Риболовля.
- 4) Оренда залів для урочистих подій.

Також на території Охтирського району розміщено «Гетьманський національний парк».

Гетьманський національний природний парк

Гетьманський національний природний парк (рис. 2.8) було офіційно засновано Указом Президента України від 27 квітня 2009 року. Варто зазначити, що підготовчі роботи з його створення тривали майже десятиліття [6].

Назва парку має історичне підґрунтя і безпосередньо пов'язана з героїчним козацьким минулим Сумщини. У період, коли Глухів виконував функції столиці Гетьманщини, регіоном керували чотири гетьмани: Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол і Кирило Розумовський. Саме на території сучасної Сумської області у той час знаходилися ключові адміністративні інституції козацької держави [6].

Географічно парк охоплює частини Охтирського, Троянецького та Великописарівського районів. Його загальна площа становить 23 360,1 га. Із цієї території 11 673,2 га надано національному парку у постійне керування, тоді як 11

686,9 га включено до складу парку без вилучення з користування інших землекористувачів.

Ключовим завданням діяльності парку є охорона, збереження, відтворення та раціональне використання характерних і унікальних природних комплексів Лівобережного лісостепу, а також збереження екологічного стану річки Ворскла та її екосистеми.

Рис. 2.8. Гетьманський національний природний парк

Серед численних водних об'єктів Сумщини саме заплава річки Ворскла у найменш зміненому вигляді – її природні процеси залишилися майже недоторканими людиною. Ворскла вважається однією з найчистіших і найпривабливіших річок України.

Цілком закономірно, що басейн річки Ворскла став основною частиною території Гетьманського парку. Уздовж її течії розміщено 12 заповідних урочищ, серед яких найбільшим є «Литовський бір» - унікальний лісовий масив, що прилягає до самого русла річки. Це реліктовий сосновий бір, де ростуть сосновий бір, де ростуть дерева вік яких перевищує 300 років [6].

Збереження природного вигляду заплави Ворскли стало можливим завдяки створенню низки заказників. Серед них – об'єкти загальнодержавного значення

«Бакирівський», «Климентівський» та «Хухрянський» , а також заказник місцевого значення – «Ямний».

Загалом у межах гетьманського національного природного парку зафіксовано 16 видів фауни які мають охоронний статус. Серед них: підорлик малий, орел-карлик, видра, горностай мінога, а також метелики махаон і мнемозина. Крім того, парк є місцем зростання рідкісних видів рослин, занесених до Червоної книги України, таких як пальчатокорінник травневий, зозулинець болотяний, любка дволиста, лілія лісова, лаун річковий, барвінок малий, купальниця європейська, наперстянка великоцвіта [6].

На заплаві річки Ворскла розташована значна частина Тростянецького лісового масиву – унікального поєднання природного штучного лісу. Протягом понад 120 років на його базі проводилися наукові дослідження відомими вітчизняними вченими, серед яких М. Орлов, Г. Висоцький, П. Погребняк, О. Жуков, Б. Шустов, В. Гурський та інші. У сучасний період дослідження природних процесів у лісових екосистемах продовжує Красно-Тростянецька лісова дослідна станція, заснована у 1923 році. Варто зазначити, що традиції лісорозведення у цьому регіоні мають давню історію. Ще у 1896 році тростянецькі лісівники отримали золоту медаль на виставці у Харкові за успіхи у створенні лісових насаджень. Сьогодні на території дослідної станції зростає до 100 видів дерев.

Унікальність Гетьманського національного природного парку полягає в тому, що тут збереглися майже всі типові для Лівобережного лісостепу ландшафти від заболочених низин для реліктових лісів.

Завдяки мальовничим берегам і чистим водам річки Ворскла ця територія традиційно приваблює туристів і відпочивальників. Саме з метою збереження та розвитку цих природних багатств і був створений Гетьманський національний природний парк, який сьогодні відіграє важливу роль як осередок екологічного і зеленого туризму в Охтирському районі [6].

Дендропарк «Нескучне»

Дендропарк «Нескучне» (рис. 2.9) є видатною пам'яткою садово-паркового мистецтва і справжньою окрасою Тростянця. Він розташований на околиці міста й охоплює територію площею 256 гектарів, з яких займають рукотворні водойми, що утворюють каскад ставків [7].

Найбільший ставок має дзеркальну площу приблизно 8 гектарів, інші два відповідно 4 та 3 гектари. Глибина водойм досягає 6-7 метрів. У ставках мешкають карасі, коропи, щуки, окуні, та інша дрібна риба. Коропи й щуки можуть досягати значних розмірів і ваги в кілька кілограмів.

У воді також можна побачити ставкову жабу, гостроморду ропуху, а серед гілля чи стовбурах дерев іноді вигрівається болотяна черепаха. Дендропарк «Нескучне» є чудовим місцем для сімейного дозвілля на природі: купання, піші прогулянки, велотури, зимові розваги, фотосесії тощо.

Рис. 2.9. Дендропарк «Нескучне»

2.2. Історико-культурна спадщина як туристичний ресурс

м. Охтирка. Історія Охтирки тісно пов'язана з минулим і сьогоденням. Однією з важливих сторінок є згадка про славне минуле козаків Охтирського слобідського полку, який відігравав роль адміністративно-територіальної одиниці міста впродовж кількох століть. Від моменту заснування Охтирка виконувала

стратегічно важливу функцію. Протягом усього свого існування і до сьогодні має статус військового гарнізону [19].

Щодо походження назви Охтирка (рис. 2.10) існує кілька версій. За однією з них, назва має тюркське коріння і пов'язана з фортифікаційною спорудою – «ахтир» (укріпленням). За іншою версією, вона походить від річки Охтирки – притоки Ворскли. Існують також гіпотези, що назва може мати зв'язок із кольорами – білим і зеленим. У тюркській мові «ак-тюр» перекладається як «біла фортеця».

Рис 2.10. місто Охтирка

Територія сучасної Охтирки та її околиці були заселені з давніх часів. Поблизу міста археологи виявили залишки поселень, що датуються епохами неоліту та бронзи, а також ранньослов'янських часів. Крім того, знайдено сліди сіверянських поселень і залишки часів Київської русі – це стоянки, городища та кургани, які є мовчазними свідками життя давніх людей.

Офіційною датою заснування міста вважається 29 вересня 1641 року. Саме в цей день на Охтирку було видано грамоту, яка дозволяла оселенням трьом сотням козаків. На той час місто мало укріплення з дерев'яною огорожею, укріплену 11 баштами, а в його межах знаходилося 354 двори. Вже тоді Охтирка мала важливе стратегічне значення як прикордонне укріплення. Тут почалося заведення перших

оборонних споруд, а згодом виникло і постійне поселення, яке стало домом для козаків та переселенців із Правобережної України [19].

З 1651 року починається заселення території сучасної Охтирки. У 1654 році до цих земель переселилася нова хвиля жителів з Дніпра. Охтирка була зведена як фортеця і розташовувалася над річкою Охтиркою, з півдня межуючи з піщаною рівниною. Місто було оточене дубовим частоколом довжиною понад 2 км (2189 м), а його стіни вал сягали заввишки 4,32 м. Навколо фортеці проходив виритий рів. Фортеця мала п'ять веж з проїзними брамами, глухі башти та бастіони. Озеро й річка служили природним захистом від ворожих набігів, а також забезпечували водоймами й рибою місцевих жителів. Наявність лісів сприяла розвитку полювання, а родючі ґрунти дозволяли займатися землеробством і скотарством. Більшість переселенців прибували зі своїм господарським досвідом, зброєю та майном, що сприяло швидкому освоєнню нових земель.

У другій половині 1658 року було засновано Охтирський слобідський козацький полк. Його структура мала військово-адміністративний характер, а козаки виконували як оборонні, так і господарські функції. Полк відіграв важливу роль в укріпленні регіону. У місті активно розвивалась економіка, що сприяло зростанню населення. У 1765 році Охтирський полк був реформований у гусарський.

Охтирщина подарувала світові чимало видатних особистостей – науковців, митців, письменників, співаків і художників. Серед них – письменник публіцист і громадський діяч Іван Багряний; поет Яків Щоголев; етнограф і краєзнавець Олександр Івердохлебов; українська поетеса Олена Сумина-Блохіна; художниця Надія Вергун; знаний археолог і доктор історичних наук Михайло Рудинський; архітектор Павло Ярославський; дослідник фольклору та етнографії Василь Білецький; селекціонер Григорій Кучмай; вчителька й учасниця підпілля у роки Другої світової війни Олександра Радченко та багато інших [19].

м. Тростянець (рис. 2.11) Історія Тростянця починається після поразки козацького війська у битві під Берестечком 1652 році. Після цих подій жителі Волині, Поділля та Київщини почали переселятися на землі Слобожанщини. У 1660 році вихідці з Наддніпрянщини заснували поселення серед боліт, перед Охтирською горою. Щоб захиститися від набігів кримських татар, вони звели високий частокіл з дерев'яних колод, побудували дерев'яну церкву та кілька хат.

Рис. 2.11. місто Тростянець

Назва селища походить від річки Тростянка, береги якої були вкриті очеретом (тростем). За іншою версією, «тростянцями» наші предки називали сухі підвищення серед заболоченої місцевості. Основним заняттям жителів було землеробство. Власником слободи довгий час залишалися нащадки духівника Петра 1 – Надаржинського [12].

Найдавнішою збереженою архітектурною пам'яткою є «Круглий двір», який був зведений у 1749 році як оборонна фортеця проти татарських нападів. Вона мала високі глухі стіни, чотири круглі триповерхові башти, вхід у вигляді арки з

флюгером, колодязь і запас продовольства. Фортеця жодного разу не використовувалася за прямим призначенням. Її підземний хід з'єднувався з панським будинком та Благовіщенською церквою, збудованою у 1750 році в козацькому стилі.

У 1923 році в місті створено Красно-Тростянецьку лісодослідну станцію. Тут ведуться унікальні наукові дослідження з розведення цінних порід дерев і розвитку сільськогосподарських культур. Станція не має аналогів в Україні. У різні роки тут працювали відомі вчені – І.М. Патлай, П.К. Фальковський, академік П.С. Погребняк та інші. Вони опублікували понад 400 наукових праць і заклали еталонні лісові ділянки.

с. Чупахівка. Чупахівка (рис.2.12) – селище міського типу з 196 року, адміністративний центр однойменної селищної ради. Розташоване по обидва річки Ташані, за 29 км від міста Охтирка, де знаходиться найближча залізнична станція. Через селище проходить автомобільна дорога, що з'єднує Охтирку з Лебедином. Населення складає приблизно 4100 осіб. До складу селищної ради також входять села Коновалик, Оленинське та Софіївка.

Заснування Чупахівки датується кінцем 1630-х років. Поселення виникло внаслідок переселення жителів Правобережної України. За право користування землею вони несли сторожову службу. У перші роки життя на новому місці основним заняттям було скотарство, полювання, рибальство та борництво, оскільки через часті татарські набіги землеробство майже не велось. Лише в другій половині XVII століття почало формуватися сільське господарство: спершу використовувалась перелогова система, згодом – трипільна. Мешканці вирощували зернові, овочі, баштанні культури та закладали сади. Паралельно розвивалися ремесла – працювали млини, гуральні, ткацькі й чинбарські майстерні.

Із 1650-х років, після утворення козацьких слобідських полків, Чупахівка стала частиною Охтирського полку як село [14].

Рис. 2.12. село Чупахівка

с. Велика Писарівка. Назва Велика Писарівка вперше згадується в документах перепису населення Богодухівської сотні Харківського полку у 1733 році. Ймовірно, вона виникла для відокремлення від іншого, меншого за розмірами поселення з аналогічною назвою – Писарівки, яка також входила до складу цієї сотні. Спочатку нові переселенці мали певні пільги, однак з часом вони були втрачені. Більшість мешканців слободи потрапила в залежність, а згодом – у кріпацтво до князя Голіцина.

Велика Писарівка поступово перетворилася на важливий торговий центр Харківського полку, а згодом і всієї губернії. Щороку тут проходило 6 ярмарків [5].

Завдяки вигідному розташуванню село стрімко зростало – вже у 1830 році тут мешкало понад 7 тисяч людей. На початку XIX століття за кошти громади відкрили початкову школу, однак за розпорядженням поміщика Юсупова її незабаром закрили.

Велика Писарівка здавна була осередком кабзарської традиції Слобожанщини. Ще в другій половині XVII століття тут створили притулок для сліпих бандуристів. Із цього осередку вийшли відомі українські кобзарі – Є. Мовчан (1898 – 1968), С. Пасюга (1862 – 1933) і Г. Кожушко (1879 – 1924).

с. Грунь. Вперше як адміністративна одиниця Полтавського полку ця територія згадується у 1652 році. Центром сотні стало містечко Грунь – Черкаське,

що нині є селом Грунь в Охтирському районі Сумської області. У 1652 – 1660 роках сотня входила до складу Полтавського полку, у 1660 – 1662 роках до Гадяцького полку. З утворенням Зіньківського полку, сотня знову стала Гадяцького полку і перебувала у ньому до скасування полково – сотенного устрою Лівобережної України в 1782 році. Після цього територія увійшла до Чернігівського намісництва, а згодом стала волосним містечком Зіньківського повіту Полтавської губернії. В селі народилися відомі українські письменники Василь Чечвянський та його молодший брат Остап Вишня [26].

с. Бакирівка. Перші письмові згадки про село датуються кінцем XVII століття. У першій половині XVII століття село складалося з кількох десятків дворів у яких мешкало понад двісті осіб. У другій половині XIX століття Бакирівка (рис.2.15) вже була казенною слободою та адміністративним центром Кириківської волості Охтирського повіту Харківської губернії [13].

Тут проживало понад шістсот жителів, діяла православна церква, та нараховувалася понад сто домогосподарств. На початку XX століття кількість населення значно зросла. Село зазнало тяжких втрат унаслідок організованого радянського владою що охопив Україну в 1932 – 1933 та 1946 – 1947 роках.

с. Боромля (Д.Г.Філарет (Гумилевський) датує заснування Боромлі 1658 роком за його даними, першими поселенцями були черкаси, очолювані отаманом Корнієм Васильєвим, які прибули сюди разом із 425 товаришами. Статус міста Боромля отримала не лише завдяки оборонним укріпленням, а й через значну чисельність, а й через значну чисельність населення.

Первісно поселення носило назву Боровня або Боровля яка згодом трансформувалася в Боромлю. Назва походить від однойменної річки, згаданої ще в документах XVI століття. Слово «Боромля» утворено зі злиття двох частин «бор» (густий ліс) і «мла» (туман або сутінки), що описували місцевий ландшафт – лісисту місцевість із постійною імлою в долині. Існує також інше тлумачення назви, пов'язане з потребою поселенців «боронити ці землі від ворожих нападів [28].

Історичні пам'ятки Охтирського району.

Свято-Покровський кафедральний собор (рис. 2.13) є головним храмом міста Охтирка та його архітектурною візитівкою. Місце для спорудження собору було обране там, де у 1739 році священник Данило Полянський виявив чудотворну ікону Охтирської Божої Матері.

Рис. 2.13. Свято-Покровський кафедральний собор

Проект святині в стилі українського бароко створив у 1753 видатний архітектор Бартоломео Растреллі. Часткове фінансування надала імператриця Єлизавета , яка відвідала Охтирку в 1744 році. Будівництво тривало 15 років і завершилося у 1768 році. У роботах також брав участь архітектор Степан Дудинський. Внутрішнє оздоблення собору вирізняється пілястрами з іонічними капітелями, ліпниною з рослинними та рокайльними мотивами а також розписами на вітрилах. Під час Другої світової війни споруда зазнала пошкоджень, а в 1970 – 1972 роках її відновили.

Оригінал ікони Охтирської Божої Матері було викрадено в 1903 році. У соборі нині зберігається її копія. До комплексу Свято-Покровського собору також

належать Введенська церква дзвіниця, зведена у 1784 та Церква Різдва Христового, побудована у 1825 році [20].

Спасо-Преображенська церква (рис. 2.14) розташована в центрі Охтирки. Цей невеликий храм виконаний у візантійському стилі, було збудовано на місці дерев'яної Преображенської церкви XVII століття. Автором проекту став архітектор Володимир Немкін. Проект нової кам'яної святині затвердили у 1904 році, а вже наступного року її освятили. Зведення храму стало можливим завдяки пожертвам місцевого мешканця Григорія Чикала [20].

Рис. 2.14. Спасо-Преображенська церква

Колись над храмом височіла дзвіниця, яка нині втрачена. На її другому ярусі був розміщений дзвін вагою 5 тон. У радянські часи, в період боротьби з релігією, дзвіницю демонтували, а саму церкву закрили. До 1994 року будівлю використовували як спортивний зал. Сьогодні храм належить Православній церкві України. Його купол вкритий позолотою, у приміщенні проведено реставрацію, встановлено новий іконостас. Під час повномасштабного церква зазнала серйозних

руйнувань унаслідок ворожих обстрілів.

Садиба Леопольда Кеніга відома також як палац Голіцина, розташована в Тростянці й є прикладом неокласичної архітектури з бароковими рисами (рис. 2.15). Її зведення було розпочато у 1762 році братами Надаржинськими неподалік від відомої садиби «Круглий двір».

Рис. 2.15. Садиба Леопольда Кеніга м. Тростянець

Із 1832 року майже півстоліття палац належав князю Василю Голіцину, а в 1881 році перейшов у власність цукрозаводчика Леопольда Кеніга, який провів масштабну реконструкцію. Сьогодні у приміщенні розміщується музейно-виставковий центр «Тростянецький» [20].

Фасад будівлі оздоблений багатою ліпниною та скульптурними елементами в нішах. Палац оточений мальовничим парком із озером, альтанкою та декоративними скульптурами. Усередині збереглися оригінальні парадні дубові сходи, різьблені дверні портали з волютами, а також танцювальна зала з розкішною ліпниною та скульптурними прикрасами.

У радянський період у палаці розміщувався дитячий садок, пізніше будівля

тривалий час була занедбаною. Відновлення споруди відбулося у 2007-2009 роках.

«Круглий двір» у м. Тростянець, зведена в 1749 році Йосипом Надаржинським разом із братами – синами царського духівника Тимофія Надаржинського – є унікальним архітектурним об'єктом (рис. 2.16).

Рис. 2.16. «Круглий двір» м. Тростянець

Ця споруда має вигляд овальної фортеці або замку. Первинно вона будувалися з оборонною метою – для захисту від татарських набігів. «Круглий двір» оточений суцільною цегляною стіною з контрфорсами, усередині якої розташовані одноповерхові будівлі, а по кутах – чотири круглі триярусні вежі.

У середині XIX століття власником садиби став князь Олексій Голіцин, який перетворив фортифікаційну споруду на літній театр або цирк. У внутрішньому дворі було облаштовану арену, навколо якої побудували триярусні глядацькі ложі, що нагадували давньоримським афмітеатр. Вежі використовувались як житло для акторів. На арені відбувалися театральні вистави та циркові шоу, що проводила

трупа фортечного театру Голіцина [20].

Після здобуття Україною незалежності «Круглий двір» був реставрований, і нині тут проходять різноманітні культурні заходи. Комплекс межує з парком, у якому розташовані палац Голіцина (XIX ст.) дендрарій, озера та дерев'яні скульптури.

У віддаленій частині дендропарку «Нескучне» в Тростянці у 1911 році було збудовано колишній **будинок управителя маєтками Леопольда Кеніга**. Ця двоповерхова споруда в стилі модерн, з асиметричним плануванням і вежею у східній частині, слугувала оселею для керівника лісового господарства та його родини. Будинок управителя визнаний пам'яткою архітектури національного значення.

Під час окупації Тростянця російськими військами у 2022 році будівля зазнала значних ушкоджень унаслідок пожежі. Полум'я знищило унікальні дерев'яні сходи з червоного дуба, а також бібліотеку що налічувала понад 15 тисяч книг і почала формуватись ще за часів Кеніга. Сьогодні ця пам'ятка потребує повного відновлення [20].

Музеї охтирського району.

Народний літературно-меморіальний музей Остапа Вишні (с. Грунь).

Народний літературно-меморіальний музей Остапа Вишні (рис. 2.17) був відкритий у 1982 році в селі Грунь на Сумщині, Охтирського регіону – на малій батьківщині видатного українського письменника.

Експозиція музею зосереджена на житті та творчому доробку Остапа Вишні – класика української сатиричної прози й майстра гумору. Окремі експозиційні розділи присвячені історії та етнографічними особливостям села Грунь. Щороку в музеї проходить традиційне свято «Вишневі усмішки», яке збирає гумористів із різних куточків Сумщини, України та гостей з-за кордону.

Рис. 2.17. Народний літературно-меморіальний музей Остапа Вишні

Музей Бориса Антоненка-Давидовича (м. Охтирка). Музей Бориса Антоненка-Давидовича був відкритий в Охтирці у 1994 році з ініціативи місцевої вчительки Наталії Шейко. Він розташований у будівлі колишньої Охтирської гімназії, де навчався майбутній письменник. Нині цей навчальний заклад носить його ім'я – Ліцей імені Бориса Антоненка-Давидовича.

У музеї зібрано численні особисті речі та сімейні реліквії, які передали рідні автора. Розділ «Про що розповідають світлини» містить фотографії батьків письменника, його дітей – сина Євгена та доньок, а також знімки самого Антоненка-Давидовича: в колі друзів під час заслання й після повернення. Серед експонатів – перші видання його творів, а також унікальна дерев'яна картина «Бранка» що належала письменнику. Музейні екскурсії проводять учні ліцею.

Охтирський краєзнавчий музей (м. Охтирка). Охтирський міський краєзнавчий музей розташований (рис. 2.18) у колишньому приватному будинку кінця XIX – початку XX століття, що знаходиться в самому центрі Охтирки.

Музей було засновано у 1920 році. Його експозиції охоплюють три основні теми: «Фауна рідного краю», «Історія Охтирщини», «Охтирка в період окупації», а також діє виставкова зала. Серед найцінніших експонатів – особисті речі відомого письменника Івана Багряного, старовинні предмети побуту, історичні фотографії та книги, іменний покажчик «Харківські губернські депутатські збори 1786-1919

років» література при визволення України від нацистської окупації та театральні костюми. Музейні працівники також організовують екскурсії по місту Охтирка та його околицях.

Унаслідок масштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році будівля музею зазнала пошкоджень від вибуху й наразі потребує реставрації. Частина експозиції була зруйнована, проте найцінніші предмети вдалося зберегти.

Рис. 2.18. Охтирський краєзнавчий музей (м. Охтирка)

Музей історії авіації та космонавтики (м. Охтирка). Народний музей історії авіації та космонавтики, що діє при Охтирській загальноосвітній школі №2, був заснований у 1988 році (рис. 2.19).

Експозиція музею охоплює 11 тематичних розділів, серед яких: «Початок космічної ери», «Піонери космонавтики», «Українські творці космічної техніки» (де представлені, зокрема, макети ракети-носія «Зеніт-38Т» та матеріали про діяльність КБ «Південне»), «Служба в Охтирському полку», «Перший космонавт Землі», «Перший космонавт незалежної України» (присвячений Леонідові Каденюку), «Подвиг Георгія Берегового», «Раціон космонавтів», «Космічне спорядження»,

«Історія української авіації» тощо.

Музейна колекція висвітлює внесок України та українців у розвиток авіації й освоєння космосу.

Рис. 2.19. Музей історії авіації та космонавтики (м. Охтирка)

Музей історії села Боромля (с. Боромля). Музей історії села Боромля було засновано у 1980-х роках. Його експозиція налічує понад тисячу предметів, що ілюструють процес заснування та розвиток населеного пункту.

Під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну село понад місяць перебувало під окупацією. Завдяки зусиллям працівників музею вдалося зберегти найцінніші експонати. Попри пошкодження від вибухової хвилі, будівля музею виявилася єдиною вцілілою адміністративною спорудою в селі після його звільнення, і на деякий час вона виконувала функцію гуманітарного штабу.

Сьогодні музей активно поповнюється матеріалами, що стосується сучасної російсько-української війни. До нових експонатів увійшли хліб, збережений з часу окупації, документи російських військових, уламки боєприпасів, а також офіційні папери залишені загарбниками, зокрема маршрутні листи з печатками.

Музей лісу (м. Тростянець). Музей лісу в Тростянці був відкритий у 2019 році при Тростянецькому лісгоспі з нагоди 70-річчя створення Сумського обласного управління лісового та мисливського господарства.

Експозиція музею охоплює представників флори та фауни Сумської області, інструменти, що використовуються в лісовому господарстві, процеси вирощування лісу та заготівлі деревини. На території лісгоспу відвідувачі можуть прогулятися мініатюрними дендропарком і придбати саджанці.

Від музею бере початок екологічна стежка завдовжки 4,3 км, що проходить урочищем «Нескучне». Вона включає десять зупинок, серед яких – ділянка з чорним горіхом, віковий дуб (близько 500 років), Якубів Яр та «Грот Німф».

Під час російського вторгнення у 2022 році та тимчасової окупації Тростянця будівля музею зазнала серйозних пошкоджень. Наразі тривають роботи з відновлення експозиції.

Таблиця 2.1.

Музеї Охтирщини, їх розташування, вартість екскурсії

№ з/п	Місто, село	Назва музею	Години роботи
1	м. Охтирка	Охтирський краєзнавчий музей Музей історії авіації та космонавтики Музей Бориса Антоненка-Давидовича	Пн-Пт: 08:00-17:00 Пн-Пт: 09:00-14:00 Пн-Пт: 08:00-15:00
2	с. Грунь	Народний літературно-меморіальний музей Остапа Вишні	Пн-Пт: 09:00-17:00
3	с. Боромля	Музей історії села	Пн-Пт: 09:00-17:00

Джерело: сформовано автором.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ, ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ

Охтирський район Сумської області має багатий і різноманітний туристично-рекреаційний потенціал, який включає унікальні природні ландшафти, історико-культурну спадщину, багатотисячолітні традиції та сприятливі кліматичні умови. Район відзначається вигідним географічним положенням, багатством лісових масивів, річок, водойм, а також наявністю пам'яток архітектури, музеїв, монастирів, які можуть бути інтегровані у туристичну інфраструктуру.

На сучасному етапі розвитку надзвичайно важливо активізувати роботу щодо ефективного використання туристично-рекреаційного потенціалу як одного з рушіїв соціально-економічного зростання регіону. Для цього необхідно запропонувати низку практичних рекомендацій, спрямованих на активізацію туристичної діяльності, формування конкурентоспроможного туристичного продукту та залучення внутрішніх і зовнішніх інвесторів.

Насамперед слід зазначити, що важливим кроком у розвитку туризму є формування тематичних туристичних маршрутів, які б поєднували основні привабливі об'єкти Охтирського району. Серед перспективних маршрутів можна виокремити історико-культурний маршрут «Святині і легенди Охтирщини», природничо-екологічний маршрут «Стежками Гетьманського парку», а також гастрономічний маршрут «Смак Охтирщини», що поєднає локальні традиції кулінарії з відвідуванням агросадиб та винокурень. Такі маршрути дозволять залучити туристів різних категорій – від шкільної молоді до іноземних туристів, зацікавлених у культурі та природі Слобожанщини.

Для популяризації туристичного потенціалу району варто створити сучасний вебпортал з інтерактивною картою, яка буде відображати локації, маршрути, готелі, ресторани, транспортні зупинки, фестивалі, події та послуги екскурсоводів.

Додатково доцільно розробити мобільний додаток, який дозволить туристам самостійно планувати маршрути, отримувати рекомендації щодо локацій та замовляти послуги онлайн.

Важливо також зосередити увагу на розвитку інфраструктури, яка є базисом для забезпечення комфортного перебування туристів. Насамперед, йдеться про поліпшення стану автомобільних доріг до ключових туристичних об'єктів, встановлення якісної навігації, облаштування зон відпочинку, вело- та пішохідних маршрутів, стоянок, кемпінгів, туалетів, пунктів медичної допомоги. Особливу увагу слід приділити створенню інклюзивного середовища – доступності об'єктів для людей з інвалідністю, осіб похилого віку та дітей.

Важливим напрямом є розвиток сільського та зеленого туризму, який є перспективним для територій з високим рівнем збереження автентичності. Садиби сільського типу, фермерські господарства, пасіки, виноробні можуть стати основою для формування унікального туристичного продукту з акцентом на екологічну чистоту, локальну кухню, ручну працю та автентичні звичаї. Така форма туризму не тільки сприяє децентралізації туристичного навантаження, а й дає можливість залучити місцеве населення до економічної активності.

Одним із механізмів підвищення якості туристичних послуг є професійна підготовка кадрів. Доцільним є впровадження навчальних програм на базі місцевих закладів освіти, організація тренінгів для гідів, власників агросадиб, майстрів народної творчості, а також проведення курсів із маркетингу та менеджменту туризму для представників органів місцевого самоврядування.

Крім того, важливим кроком є налагодження партнерства між владою, громадськими організаціями, бізнесом та закладами освіти для розробки спільної стратегії розвитку туризму. Впровадження грантових програм для суб'єктів туристичної діяльності, участь у міжнародних туристичних форумах, залучення інвестицій через державні й недержавні механізми також сприятимуть активізації галузі.

Необхідно також враховувати екологічну складову при плануванні туризму. Слід запроваджувати заходи зі збереження природи: обмеження відвідуваності екологічно вразливих територій, встановлення контейнерів для сміття, заборона на розведення вогнищ у лісах, створення інформаційних щитів про правила поведінки у природному середовищі. Все це сприятиме формуванню екологічної свідомості туристів і забезпеченню сталого використання природних ресурсів.

Особливу увагу потрібно звернути на створення туристичних подій, які стануть «магнітами» для відвідувачів. До прикладу, доцільно започаткувати щорічні фестивалі — «Охтирський медовий ярмарок», «Козацька слава Охтирщини», «Нескучний вікенд» тощо. Такі заходи не лише формують туристичний імідж регіону, а й активізують внутрішній туризм, підвищують економічну активність населення та популяризують культурну спадщину.

Окремо варто розглянути можливість включення Охтирського району до міжнародних туристичних маршрутів, зокрема в межах транскордонного співробітництва. Це дозволить інтегрувати місцеві об'єкти до ширших культурно-туристичних програм, залучити нову аудиторію, розширити ринки туристичних послуг і сприяти притоку іноземних інвестицій.

Підсумовуючи, слід зазначити, що туристично-рекреаційний потенціал Охтирського району є потужним інструментом для забезпечення сталого розвитку території. Його повноцінна реалізація можлива за умови впровадження комплексного підходу, який поєднує планування, модернізацію інфраструктури, збереження природних ресурсів, активну участь громади та ефективну інформаційну політику. Успішна реалізація зазначених рекомендацій сприятиме формуванню позитивного іміджу району як туристичного центру з унікальною ідентичністю, високим рівнем гостинності та якісною туристичною пропозицією.

ВИСНОВКИ

1. У результаті опрацювання теоретичних основ поняття туристично-рекреаційного потенціалу було встановлено, що це інтегроване поняття, яке поєднує природні, соціально-економічні, історико-культурні, людські інфраструктурні та підприємницькі ресурси, що можуть бути використані для організації туризму, рекреації та оздоровлення. Класифікація туристично-рекреаційних ресурсів за різними критеріями дозволяє глибше зрозуміти функціональне навантаження територій. Визначено ключові функції рекреації-медико-біологічну, соціокультурну та економічну- що підтверджують значення цієї галузі не лише як виду дозвілля, але і як важливої складової сталого розвитку.

2. Дослідження Охтирського району засвідчило, що ця територія має значний туристично-рекреаційний потенціал завдяки сприятливому географічному положенню, різноманітним природним ресурсам, багатій історико-культурній спадщині, наявності баз відпочинку, музеїв, національного парку та пам'яток. Район може забезпечити різні форми туризму: природоохоронний, культурно-пізнавальний, зелений, сільський, історичний. Аналіз показав недостатню реалізацію цього потенціалу на сучасному етапі, що зумовлює потребу у впровадженні ефективної стратегії розвитку туристичної галузі.

3. У цьому розділі було сформульовано практичні рекомендації для активізації туристичної діяльності в Охтирському районі. Зокрема, запропоновано розвивати різні види туризму (екологічний, історико-культурний, сільський, подієвий), удосконалити туристичну інфраструктуру, посилити маркетинг території, забезпечити збереження природної спадщини та стимулювати участь місцевого населення в туристичній сфері. Впровадження цих заходів сприятиме комплексному розвитку регіону, зростанню його туристичної привабливості та підвищенню якості життя населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бази відпочинку Охтирського району. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_catalog/403484-45-recreation-okhtyrskiy-raion.htm (дата звернення: 10.01.2025).
2. Бірвова О. Історико-культурна спадщина України: цифрові технології збереження та популяризація в умовах воєнних дій. Науково-теоретичний альманах Грані. 2023. №26 (5), С. 90-94. <https://doi.org/10.15421/1723106> (дата звернення: 10.03.2025).
3. Борисова О. В. Спеціалізований туризм : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2020. 360 с.
4. Букачов В. М. Туристично-рекреаційний потенціал охтирського району та перспективи його використання Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів і аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента, 18-22.11.2024 р. Суми, 2024. С.138.
5. Велика Писарівка – історія заснування. URL: <https://ukrskr.com.ua/sumska/velikopisar/velika-pisarivka-velikopisarivskiy-rayon-sumska-oblast> (дата звернення: 06.01.2025).
6. Гетьманський національний природний парк. Офіційний сайт. URL: <http://www.getmanski.info/index.php/ukr/> (дата звернення: 14.12.2024).
7. Дендропарк «Нескучне». URL: <https://travel.trostanets.com/dendropark-neskuchne/> (дата звернення: 16.12.2024).
8. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2024).
9. Закон України про туризм : № 1441-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1441-20#Text> (дата звернення: 02.12.2024).
10. Євенко Ю. С., Радченко Е. Є. Сумщина – край, що чарує та надихає. Суми : РВО «Шоколад»; ВПП «АС-Поліграф», 2017. 308 с.

11. Зибарева О. В., Мельниченко Г. М., Інноваційний розвиток туризму в регіоні: проблеми і можливості. Вісник ЧТЕІ. Серія «Економічні науки». 2020. Вип. 1-2. С. 99-109.
12. Історія міста Тростянець. URL: <https://vgo-kraina.org/catalog/award/istoriya-ta-suchastnist-trostryanec> (дата звернення: 05.01.2025).
13. Історія села Бакирівка Охтирського району Сумської області. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/okhtyrka> (дата звернення: 10.01.2025).
14. Історія села Чупахівка Охтирського району Сумської області. URL: <https://ukrskr.com.ua/sumska/ohirskiy/chupahivka-ohirskiy-rayon-sumska-oblast> (дата звернення: 12.01.2025).
15. Лісовський Н. М. Туристична діяльність: інновація, інвестиція, рекреація : навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2023. 124 с.
16. Мальська М. П. Туристично-ресурсний потенціал територій : підручник. Київ : Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 534 с.
17. Мальська М. П., Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 243 с.
18. Матлай Л. Історико-культурна спадщина України у цивілізаційному діалозі. Historical And Cultural Studies. 2024. №1 (43). С.45-48.
19. Місто Охтирка: історія та сучасність. Сайт Охтирської міської ради. URL: <https://okhtyrkamr.gov.ua/%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F/> (дата звернення: 15.01.2025).
20. Пам'ятки Охтирського району Сумської області. URL: <https://travels.in.ua/uk-UA/objects/75/okhtyrka-district> (дата звернення: 18.01.2025).
21. Паньків Н. М. Туристичне ресурсознавство: навчальний посібник. Львів: Український бестселер, 2021. 238 с.
22. Покогодна М. М. Туристські ресурси України : підручник. Харків : Основа, 2019. 192 с.
23. Поливач К. А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів

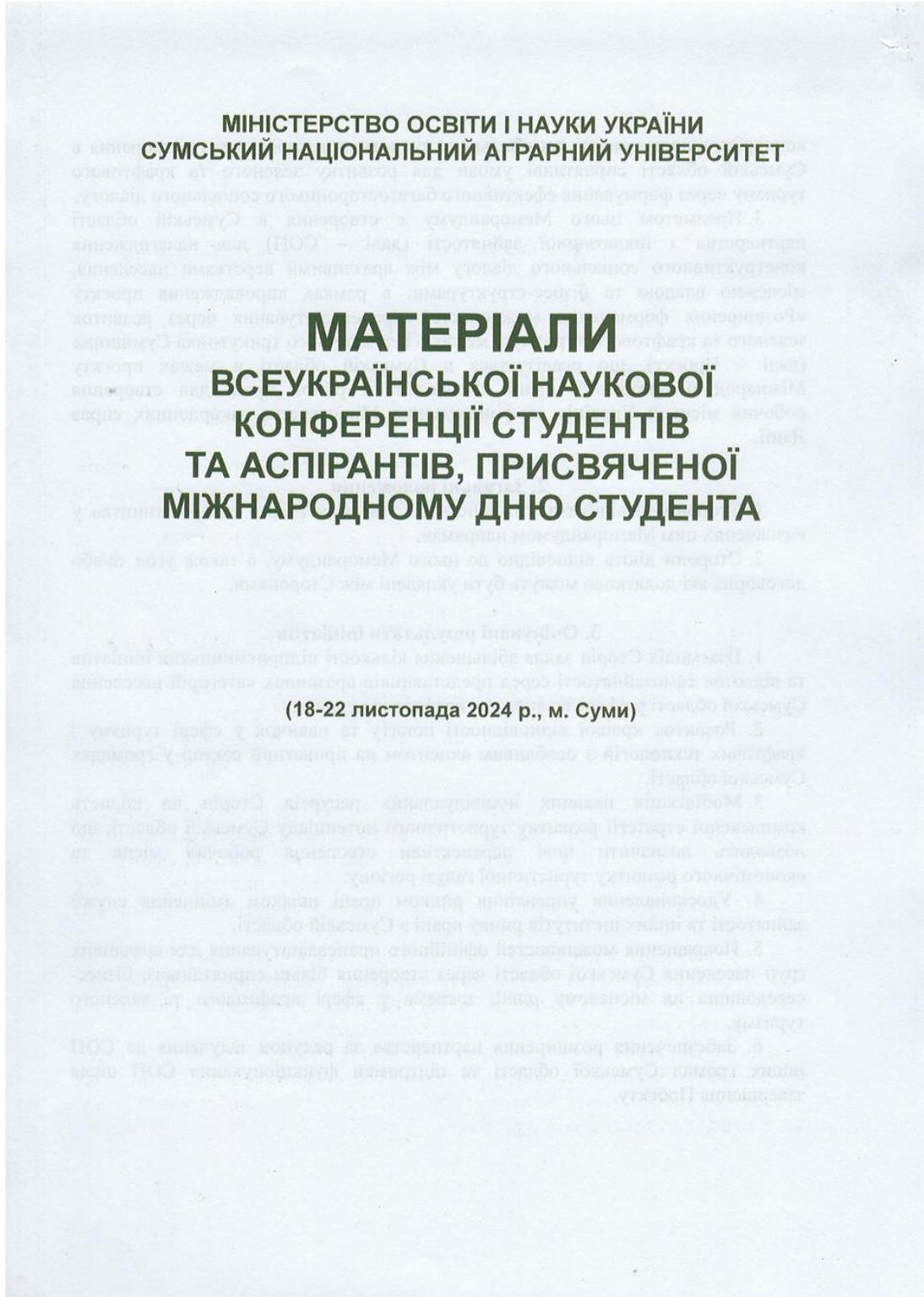
України. Київ: Інститут географії НАН України, 2019. 208 с.

24. Походження назви річки Ворскла. URL: <https://blog.poltava.to/bulava/17215/> (дата звернення: 22.02.2025).
25. Сайт Автентична Україна. URL: <https://authenticukraine.com.ua/> (дата звернення: 14.02.2025).
26. Сірий Олександр. Історія села Грунь, Охтирський район, Сумська область. URL: <https://ukrgenealogy.com.ua/viewtopic.php?t=6153> (дата звернення: 16.02.2025).
27. Снігур К. В., Романуха О. М., Ніколайчук О. А., Богатирьова Г. А. Організація туристичної діяльності: методика та практика : навч. посіб. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 159 с.
28. Сумська область, Охтирський район, Боромля – історія села. URL: <https://bib-bor.blogspot.com/p/blog-page.html> (дата звернення: 06.03.2025).
29. Федорченко В. К. Організація туризму в Україні: регіональні аспекти : навчальний посібник. Київ : Ліра-К , 2021. 338 с.
30. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму. Київ : Знання, 2018. 334 с.
31. Aggarwal R., Singhal A. Augmented reality and its effect on our life. International Conference on Cloud Computing, Uttar Pradesh, India. 10-11 January 2019. P. 510-515.
32. Rural Development and Rural Tourism: The Impact of Infrastructure Investments. URL: <https://www.intechopen.com/chapters/75227.10>. (дата звернення: 25.03.2025).
33. Sustainable Development Goals: Ukraine. National Report. Kyiv. 2019. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=85d6337d-5d9c-4e65-be5e34d7a851b250> (дата звернення: 12.04.2025).
34. Sznajder M., Przezbórska L. Agroturystyka. Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2016. 257 s.
35. Ukraine Refugee Situation. Operational Data Portal. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> (дата звернення: 03.04.2025)

ДОДАТКИ

Додаток 1

Апробація результатів дослідження

Продовження додатку 1

Рекомендовано до друку науково-координаційною радою Сумського національного аграрного університету (протокол № 4 від 22.11.2024 р.)

Редакційна рада:

Коваленко І.М., д.б.н., професор
Данько Ю.І., д.е.н., професор
Ярошук Р.А., к.с.-г.н., доцент

Редакційна колегія:

Бричко А.М., к.е.н., доцент
Думанчук М.Ю., к.т.н., доцент
Кисельов О.Б., к.с.-г.н., доцент
Масик І.М., к.с.-г.н., доцент
Михайліченко М.А., к.і.н., доцент
Срібняк Н.М., к.т.н., доцент
Степанова Т.М., к.т.н., доцент
Шкромада О.І., д.вет.н., професор

**Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів і аспірантів,
присвяченої Міжнародному дню студента – (18-22 листопада 2024 р.). –
Суми, 2024. – 557 с.**

У збірку увійшли тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції студентів і аспірантів,
присвяченої Міжнародному дню студента.
Для викладачів, студентів, аспірантів.

Продовження додатку 1

Сумський національний аграрний університет

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента (18-22 листопада 2024 р.)

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

Букачов В. М., студ. 4 курсу ФАТП
Науковий керівник: проф. В. П. Онопрієнко
Сумський НАУ

Рекреаційний туризм — це індустрія відновлення духовних, фізичних, моральних, етичних сил передбачає широкі можливості для надання послуг. Рекреація, від латинського «recreation», означає відновлення.

Село Скелька зовсім маленьке, всього 20 мешканців, та й ті розкинуті на дві частини, які розташовані за кілометр одна від одної. А були часи, коли на Ворсклі видобувала енергію Скельська ГЕС. Знаходиться село на правому березі Ворскли, на іншому березі вже Харківщина.

Назва села цілком логічна, неподалік, на північній околиці — ця сама скеля, величезний камінь, що нависає прямо над дорогою. Саме село неначе затиснуте між піщаним обривом та Ворсклою.

Загалом ця місцевість є геологічною пам'яткою природи — відслоненням неоген-палеогенових пісковиків.

Вони є піском, що за багато мільйонів років зцементувався солями кремнієвої кислоти. Виглядає це все дуже гарно: і берег, і скеля, і валуни, і ліс, і Ворскла.

В історії села Скелька була цікава сторінка. Колись тут був монастир, час заснування якого невідомий. В 1708—1709 роках, за переказами, він був спалений та вщент знищений місцевими жителями, нащадками козаків, що виступили повстанням проти московських ченців. Про це у своєму романі у віршах «Скелька», виданому у 1930 році писав відомий український письменник-емігрант, уродженець сусіднього Куземина, Іван Багряний (1906-1963). Про події йому та Остапові Вишні у 1928 році переповів козак Володимир Нестеренко.

Село Чернечина на Охтирщині вже своєю назвою говорить за себе. Це поселення, яке при своєму заснуванні було заселено кріпаками Свято-Троїцького монастиря, якому належали землі навколо села.

Неподалік села були знайдені декілька городищ 7-10 ст., поселення скіфських часів та могильник з біля 2000 (!!!) курганамі.

Але нас цікавитиме саме монастир.

У 1641 році на старовинному городищі було засноване прикордонне місто Охтир (або Охтирськ), зруйноване 1652 року. Через два роки, у 1654 р., з дозволу царя, в південно-західній частині городища 40 ченців Лебединського Троїцького монастиря, після його спалення, котрі на чолі з ігуменом Іоаннієм прийшли з Правобережжя, заснували монастир, первісно названий Благовіщенським.

Спочатку всі будівлі монастиря, а саме церква, трапезна, келії, зведені у 1671-1676 рр., були дерев'яними. Активно монастир став розвиватись при настоятелі, духівнику Петра І, Тимофіїві Васильовичу Надаржинському, в першій чверті 18 ст. Його коштом в 1724—1727 роках з місцевої цегли збудовано Троїцький собор, в якому Т. Надаржинського було поховано після смерті. Саме тоді ж монастир було перейменовано на Свято-Троїцький і оточено цегляним оборонним муром. Через деякий час, а саме 1741 року, спорудили також муровані дзвіницю, трапезну з церквою Св. Петра і Павла, келії. З тих пір, оточений мурами, монастир став нагадувати фортецю.

З 1920 року на території обителі розмістили чи то дитячу колонію, чи то дитячий притулок, пізніше — військову частину. В 1940-х рр., а особливо під час війни, було зруйновано собор і всі споруди, за винятком оборонної дзвіниці. Після війни всі вцілілі будівлі розібрали на цеглу. Сама дзвіниця теж постраждала. В 1970-х заводом «Промзв'язок» тут було влаштовано полігон для випробування антен, що перестав діяти у 1990-х. Відбудовувати обитель почали лише 2002 року, коли чернечу обитель знову відкрили. Почали із дзвіниці, в наступні роки збудували келії для братії, домовий храм Всіх Преподобних Отців, готель для паломників. Останнім, в 2012 році, звели та освятили новий Свято-Троїцький храм

Котедж-парк СЛАВНА (Охтирка) — це ідеальне місце відпочинку, місце натхнення і душевного спокою. У своєму замиському комплексі ми поєднали нашу дивовижну природу Охтирщини з її мішаними лісами та чистою річкою Ворсклою, доглянуту територію, комфортні умови проживання і душевну атмосферу.

Охтирський район має дуже високий туристично-рекреаційний потенціал, щоб приваблювати ще більше нових туристів своєю мальовничою природою і неймовірно цікавою історією.

Продовження додатку 1

Сумський національний аграрний університет

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів та аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента (18-22 листопада 2024 р.)

Олійник О. П. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИРОЩУВАННЯ САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ <i>QUERCUS ROBUR</i> L.	106
Остапенко К. С. ВИРОЩУВАННЯ <i>LAGURUS OVATUS</i> L. У ЗАКРИТОМУ ҐРУНТІ З ПОДАЛЬШОЮ ВИСАДКОЮ У ВІДКРИТИЙ: ВПЛИВ ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНИХ УМОВ.....	107
Селезень С. ЗАСТОСУВАННЯ ЗЕЛЕНОГО ЖИВЦЮВАННЯ, ЯК ЗАХІД ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	108
Скуба Я. С., Жук А. Р. ОСОБЛИВОСТІ ДОГЛЯДУ ЗА СПОРТИВНИМИ ҐАЗОНАМИ В УМОВАХ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	109
Сліпушко О. О. ПОШИРЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ <i>PICEA PUNGENS GLAUCA</i> НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	110
Степчин В. С. ЛІСОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ФІЛІЇ "ТРОСТЯНЕЦЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО" ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ».....	111
Терещенко Р. С., Ігнатенко М. В. ВИРОЩУВАННЯ ПРОСА ПРУТОВИДНОГО ТА МІСКАНТУСУ ПІГАНТСЬКОГО В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	112
Ткаченко В. О. ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОХОРОНИ ЛІСІВ ВІД ПОЖЕЖ У ФІЛІЇ «СУМСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ».....	113
Шапаренко В. С. РОЗВИТОК ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ ТА МОНІТОРИНГУ ЗА ШКІДНИКАМИ ТА ХВОРОБАМИ У ФІЛІЇ «СУМСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ».....	114
Шаповал А. С., Вільбой А. Є. МИСЛИВСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ, ВИДОВИЙ СКЛАД ТА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ХИЖИХ ССАВЦІВ (<i>CARNIVORA</i>).....	115
Шкіль О. О., Мельник С. М. РОЛЬ СІРКИ В ЖИВЛЕННІ КУКУРУДЗИ.....	116
Алексеев А. О. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ГУСТОТИ ПОСІВУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ В ПІВНІЧНО-СХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	117
Бесараб М. І. ВПЛИВ ВИБОРУ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ПОКАЗНИКИ АГРОЦЕНОЗУ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ.....	118
Близнюк В. І. РОЛЬ МІКРООРГАНІЗМІВ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ ВИРОЩУВАНОЇ ЗА СИСТЕМОЮ NO-TILL.....	119
Бондарець Р. С. АГРОТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ В УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ.....	120
Булка О. А. ВПЛИВ ГІБРИДУ У ФОРМУВАННІ ПРОДУКТИВНОСТІ КУКУРУДЗИ.....	121
Василенко С. В. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ТА ПРОБЛЕМИ ВХОДЖЕННЯ ОЗИМОГО РІПАКУ В ПЕРІОД ПЕРЕЗИМІВЛІ, ВОСЕНИ.....	122
Випряжкін Д. А. ВПЛИВ ДОБРІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ В УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	123
Волохова О. І. ЕФЕКТИВНІСТЬ СУМІСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ І МІКРОДОБРІВ НА ПОСІВІ ГРЕЧКИ.....	124
Звягін В. С. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ МЯКОЇ ОЗИМОЇ.....	125
Калітаєв С. П. ВПЛИВ МІКРОБНИХ ДОБРІВ НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОЇ В АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВАХ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	126
Криворотенко М. С. ПЕРСПЕКТИВИ БІОЛОГІЗАЦІЇ У ВИРОЩУВАННІ ПШЕНИЦІ МЯКОЇ ОЗИМОЇ.....	127
Кумбамба Анаклето Грасіано Каломбе ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗРОШУВАННЯ В АНГОЛІ.....	128
Наталіч Я. С. RAPD-АНАЛІЗ У СЕЛЕКЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	129
Наумов О. В. РЕАКЦІЯ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ НА ЗМІНУ ГУСТОТИ ПОСІВУ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	130
Неймет В. В. ВПЛИВ ТЕРМІНІВ ПОСАДКИ РАННІХ СОРТІВ КАРТОПЛІ НА УРОЖАЙНІСТЬ В УМОВАХ ЗАКАРПАТСЬКОЇ НИЗОВИНИ.....	131
Ничик В. О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЕЛЕМЕНТАМИ ТОЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА УРОЖАЙНІСТЮ КУКУРУДЗЯНИХ ГІБРИДІВ В УМОВАХ ТОВ «МХП УРОЖАЙНА КРАЇНА».....	132
Прокопенко Р. А., Радько А. М. ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ НА СУМЩИНІ.....	133
Рибка О. В. ЗАЛЕЖНІСТЬ ВРОЖАЙНОСТІ СОЇ ВІД ГУСТОТИ ПОСІВІВ І ШИРИНИ МІЖРЯДЬ У ПІВНІЧНО-СХІДНІЙ ЧАСТИНІ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	134
Сивак Я. П. ВИРОЩУВАННЯ ТЮТЮНУ В УМОВАХ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	135
Цеділкін А. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ ТА МІКОРОДОБРІВ ПА НА ПОСІВАХ РІЗНИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	136
Бик Н. А. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ.....	137
Букачов В. М. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОХТИРСЬКОГО РАЙОНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ.....	138
Віленський В. О. РОЗВИТОК ЕТНІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОМУ ПРИКОРДОННІ.....	139
Ващенко В. Р. ОБ'ЄКТИ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.....	140

Декларація академічної доброчесності

Я, Букачов Валерій Михайлович, студент групи ТУР 2101-1 Сумського національного аграрного університету зобов'язуюсь дотримуватися принципів академічної доброчесності під час виконання кваліфікаційної роботи. Я поінформований, що у разі порушення мною академічної доброчесності під час виконання кваліфікаційної роботи повинен буду нести академічну та/або інші види відповідальності і до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, в тому числі, кваліфікаційна робота може бути анульована з наступним відрахуванням із університету.

Також усвідомлюю, що до мене у майбутньому може бути застосована процедура позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, якщо свідомо вчинене порушення академічної доброчесності не буде виявлено під час перевірки кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень відповідно до встановленої в університеті процедури з використанням ліцензованих програмних продуктів.

07.10.2024 р.
